

Kolizní otázky internetových právních vztahů

JUDr. Radim Polčák, Ph.D., Pracovní skupina pro právo a ICT Právnické fakulty MU

5 Locus solutionis

Locus solutionis, tedy místo plnění, je typickým hraničním určovatelem kolizních norem stanovících působnost smluvního práva. Tam, kde internet slouží jen jako komunikační prostředek k uzavření smlouvy, nebývá obvykle se stanovením rozhodného práva a určením příslušného orgánu problém. Nastává-li tedy plnění mimo internet, je možné obvykle určit jeho místo na základě klasických kritérií v mezích státních hranic¹. Je-li však předmětem plnění služba spočívající v poskytnutí určité informace, může být místo plnění sporné².

Vzhledem k tomu, že na řešení problému místa plnění na internetu není u nás odpovídající judikatura, můžeme jednotlivé možnosti pouze diskutovat. První z nich, tj. že za místo plnění lze považovat místo, kde se strana smlouvy v okamžiku plnění nachází, odpovídá tradičnímu pojetí *loci solutionis*. Na internetu však narážíme na problém libovolné volby místa plnění, neboť k internetu lze přistoupit z území kterékoli jurisdikce a volba místa je pak zcela na oprávněném. Povinný tedy nemá možnost místo plnění ovlivnit a dokonce ani předvídat. Tato skutečnost může být problematickou zejména v situacích, kdy by oprávněný volil *locus solutionis* spekulativně s úmyslem získat tím pro sebe nepřiměřenou výhodu, tj. přesunul by se například k přijetí plnění na území státu, jehož hmotné právo by mu vzhledem ke kvalitě plnění poskytovalo nejvyšší standard ochrany.

Další možností je svázat *locus solutionis* s místem, kde jsou informace připraveny k „vyzvednutí“ oprávněným. Takovou metodu by bylo možné uplatnit tam, kde oprávněný aktivně přistupuje ke službě povinného a informace zde získává nebo tam, kde plnění probíhá přímo na infrastruktuře povinného. Příkladem mohou být reklamní služby, kdy je reklama jako taková umístěna na serveru povinného a může být na základě přístupu uživatelů zobrazena v libovolné jurisdikci. Argument proti takovému stanovení jurisdikce je přesně opačný k argumentu proti řešení postupu dle předchozího odstavce. Povinný stejně jako oprávněný totiž může takto kvalifikované místo plnění zpravidla libovolně volit a může s volbou opět spekulovat.

Zásadním problémem obou možných metod určení *loci solutionis* však jsou technické charakteristiky celé řady služeb informační společnosti. Technický charakter řady plnění totiž neumožňuje identifikovat jurisdikci podle místa, kde se v době plnění nachází oprávněný ani podle místa, kde je umístěna infrastruktura povinného. Spočívá-li tedy plnění například v umístění bannerové reklamy ve výměnném systému, nastává fyzicky plnění všude, kde je banner zobrazen nebo kde na něj uživatelé kliknou (tj. na počítačích uživatelů). Infrastruktura, kde je plnění poskytováno, pak může být rovněž rozprostřena přes desítky jurisdikcí, neboť banner může být v rámci výměnného systému zobrazován periodicky na stovkách stránek záraz. Můžeme tedy v této otázce konstatovat, že nátura řady internetových závazků prakticky znemožňuje určité (předvídatelné) použití hraničního určovatele *locus solutionis*. Někteří autoři se přesto pokusili definovat základní kritéria pro použití určovatele *loci solutionis* v konkrétních případech poskytování síťových informačních služeb³ - i zde však bývá závěr značně relativistický a obecně prakticky nepoužitelný.

Specifický problém představuje kritérium místa plnění u spotřebitelských smluv. Zde je předpokládaná materiální nerovnost subjektů vyrovnána formální nerovností co do možností

¹ V případě nařízení (ES) č. 44/2001 je tak dle čl. 5(1b) místem plnění „v případě prodeje zboží místo na území členského státu, kam podle smlouvy zboží bylo nebo mělo být dodáno.“

² U služeb je podle čl. 5(1b) místem plnění „místo na území členského státu, kde služby podle smlouvy byly nebo měly být poskytovány.“

³ Viz Reed, C. Internet Law. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, str. 223 a násl.

uplatnění alternativních kritérií ke stanovení příslušnosti soudů založených ve prospěch spotřebitele, jakož i omezením pro doložky o volbě fóra⁴. Kritérium *loci solutionis* je zde až na výjimky nahrazeno hraničními určovateli *loci patriae*.

---

⁴ Viz zejm. čl. 15 – čl. 17 Nařízení. Obdobná omezení se aplikují i na stanovení rozhodného práva.